

Makale Geliş Tarihi

13.11.2024

Makale Yayın Tarihi

20.12.2024

**PROBLEM DAVRANIŞLARIN AZALTIKMASINDA İŞLEVSEL İLETİŞİM
ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİ****THE IMPORTANCE OF FUNCTIONAL COMMUNICATION TRAINING IN REDUCING
PROBLEM BEHAVIORS****Turan BAŞKONUŞ**

Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8932-7656>**Özet**

Bu makalenin amacı, ilgili literatür kapsamında problem davranışların azaltılmasında işlevsel iletişim öğretiminin önemini incelemektir. Problem davranışların bireylerin sosyal, akademik ve kişisel gelişimlerini olumsuz etkilediği, özellikle eğitim ortamlarında başarıyı ve sosyal uyumu engellediği belirtilmektedir. İşlevsel iletişim öğretimi, bireylerin ihtiyaç ve duygularını etkili bir şekilde ifade etmelerini sağlayarak, problem davranışların azalmasına kritik bir rol oynamaktadır. Literatürde işlevsel iletişim becerilerinin kazandırılmasının, bireylerin öz düzenleme, sosyal uyum ve duygusal zekâlarını artırdığı vurgulanmaktadır. Özel gereksinimli bireyler açısından, iletişim becerilerinin geliştirilmesi, problem davranışların azaltılmasına ve yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, işlevsel iletişim öğretiminin eğitimciler için stres yönetiminde bir araç olduğu ve daha olumlu bir öğrenme ortamı yarattığı ifade edilmektedir. Bireyin ihtiyaç duyduğu iletişim becerilerini geliştirmek, onların sosyal ve duygusal sağlığını desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda problem davranışlarının önlenmesine ve azaltılmasına yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak, eğitim ortamlarında problem davranışların azaltılması için işlevsel iletişim öğretimine yönelik sistematik ve süreklilik arz eden bir yaklaşım benimsemenin önemli olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Problem Davranış, Öğretim Yöntemi, İşlevsel İletişim**Abstract**

The aim of this article is to examine the importance of functional communication training in reducing problem behaviors within the framework of relevant literature. Problem behaviors are highlighted as negatively impacting individuals' social, academic, and personal development,

particularly hindering success and social harmony in educational settings. Functional communication training plays a critical role in reducing problem behaviors by enabling individuals to effectively express their needs and emotions. The literature emphasizes that acquiring functional communication skills enhances individuals' self-regulation, social harmony, and emotional intelligence. For individuals with special needs, improving communication skills contributes to reducing problem behaviors and enhancing quality of life. Furthermore, functional communication training is noted as a tool for educators to manage stress, fostering a more positive learning environment. Developing the communication skills needed by individuals not only supports their social and emotional well-being but also aids in preventing and mitigating problem behaviors. In conclusion, adopting a systematic and consistent approach to functional communication training is deemed essential for reducing problem behaviors in educational settings.

Keywords: Problem Behavior, Teaching Method, Functional Communication

Giriş

Günümüzde, eğitim ortamlarında karşılaşılan problem davranışlar, öğrenci başarısını ve öğretim etkinliğini olumsuz yönde etkileyen önemli bir faktördür. Problem davranışlar, öğrencilerin akademik başarılarını düşürmekle kalmayıp, sınıf ortamında sosyal ilişkilerin de zedelenmesine yol açmaktadır. Bu durum, öğrenci, öğretmen ve aile arasında gerekli iletişim ve anlayışın sağlanmasını zorlaştırmakta, eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Eğitimde iletişim becerilerinin önemi her geçen gün artmakta ve işlevsel iletişim öğretimi, problem davranışların azaltılması sürecinde kritik bir rol oynamaktadır.

Kapsamı geniş bir kavram olan işlevsel iletişim, bireylerin düşüncelerini, duygularını ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde ifade etmesine olanak tanır (Durand & Merges, 2001). İletişim becerileri, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklerken, aynı zamanda problem davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltan önemli bir bileşendir (Gunter & Gunter, 2013). Bu bağlamda, işlevsel iletişim öğretimi, öğrencilere empati, aktif dinleme, duygusal ifade ve problem çözme gibi becerilerin kazandırılmasında etkili bir yöntemdir (Arıratana vd., 2015). İşlevsel iletişim öğretimi, öğretmenler için de önemli bir araçtır (Luczynsk & Hanley, 2013). Öğretmenlerin, stresli durumlarla başa çıkabilme yeteneğini artırarak, öğretim süreçlerine daha etkili bir şekilde odaklanmalarına imkan tanır. Bu durum, öğrencilere yönelik olumlu bir öğrenme ortamı yaratılmasına katkıda bulunur (Bell & Condren, 2016). Ayrıca, öğretmenlerin iletişim becerileri, öğrencilerle kurduğu ilişkiyi güçlendirmekte ve öğretim etkinliğini artırmaktadır.

Problem davranışların azaltılmasında işlevsel iletişim öğretiminin önemine vurgu yaparken, bu süreçte hem öğrenci hem de öğretmen perspektifinden bakmak gerekmektedir. Eğitim kurumlarında işlevsel iletişim becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin sosyal ve akademik gelişimlerini desteklerken, öğretmenlerin de mesleki yetkinliklerini artıracak bir yol sunmaktadır. Dolayısıyla, bu makalede işlevsel iletişim öğretiminin problem davranışların azaltılmasındaki rolü çeşitli açılardan incelenecek, konu ile ilgili güncel araştırmalar ve uygulamalar ele alınacaktır. Bu kapsamda bu makalenin amacı ilgili literatür kapsamında problem davranışların azaltılmasında işlevsel iletişim öğretiminin önemini incelemektir.

Problem Davranış

Problem davranış, bireylerin sosyal, akademik veya kişisel gelişimlerini olumsuz etkileyen, toplumsal normlara aykırı veya sosyal kabul gören davranışlar olarak tanımlanabilir (Savari vd., 2023). Bu tür davranışlar, bireylerin kendilerine veya çevresindeki diğer bireylere zarar verme, sosyal ilişkilerde kopukluk yaratma veya akademik başarılarını düşürme potansiyeline sahiptir (Wolf, 1978). Problem davranışları, çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir ve her bireyde farklı şekillerde ortaya çıkabilir (Hawkins vd., 1992). Problem davranışlar, genellikle iki ana kategoriye ayrılır: içe dönük ve dışa dönük davranışlar. İçe dönük davranışlar, bireyin kendine yönelik zararlı davranışlarıdır (Shippen vd., 2003). Dışa dönük davranışlar ise başkalarına yönelik agresif ya da sorun yaratıcı davranışlardır (Bandura, 1973).

Problem davranışların ortaya çıkmasında birçok faktör rol oynar. Aile yapısı, sosyal çevre, bireyin kişilik özellikleri ve geçmiş deneyimler gibi unsurlar, bu davranışların temel nedenleri arasında sayılabilir. Düşük sosyo-ekonomik koşullarda yaşayan bireylerin problem davranış sergileme olasılığı daha yüksektir (Patterson, 1992). Ayrıca, eğitim kurumlarındaki olumsuz deneyimler de, öğrencilerin problem davranışlar geliştirmesine yol açabilir (Cohen vd., 2003). Bir davranışın problem olarak sınıflandırılabilmesi için, belirli bir bağlamda ve çevrede olumsuz sonuçlara yol açması gerekmektedir (Hawkins vd., 1992). Bu nedenle, problem davranışları bağlama bağlı olarak değişebileceği söylenebilir.

Özel Gereksinimli Bireyler ve Problem Davranış

Problem davranış, bireyin sosyal etkileşimlerini, öğrenme süreçlerini ve genel yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir (Rienties & Toetenel, 2016). Problem davranışlar, öfke patlamaları, saldırganlık, kendine zarar verme, kaçma, bağırma veya sosyal izolasyon gibi pek çok biçimde ortaya çıkabilir (Amstad & Müller, 2020). Özel gereksinimli bireyler, farklı gelişimsel, fiziksel veya bilişsel zorluklarla karşılaşan bireylerdir. Bu bireyler için problem davranışlarının

tanımlanması ve anlaşılması büyük önem taşır. Çünkü bu davranışların çoğu, bireyin içsel duygusal durumunu veya çevresiyle olan etkileşimini yansıtmaktadır. Dolayısıyla, problem davranışların nedenlerinin anlaşılması, uygun iletişim ve öğretim stratejilerinin ortaya konmasını sağlayabilir (Hirvikoski vd., 2015).

Problem davranışların başlıca nedenlerinden biri, bireyin iletişim kurma becerisinin yetersizliğidir. İletişim kurma zorluğu yaşayan bireyler, duygularını veya ihtiyaçlarını ifade edemediklerinde, hayal kırıklığı yaşar ve bu, problem davranışların artmasına sebep olabilir. Bu bağlamda, işlevsel iletişim öğretimi, özel gereksinimli bireylerde problem davranışları azaltmada önemli bir rol oynamaktadır (Carr vd., 2002). İşlevsel iletişim öğretimi, bireylere etkili iletişim stratejileri öğretmeyi hedefler; bu da onların kendilerini daha iyi ifade etmelerine, sosyal beceriler geliştirmelerine ve dolayısıyla problem davranışlarını azaltmalarına yardımcı olur (Barnish & Barran, 2020). Özel gereksinimli bireylerde problem davranışların azalması, yalnızca bireyin kendisi için değil, aynı zamanda çevresindeki herkes için önemlidir (Barnish & Barran, 2020). Bu davranışların azalması, bireyin sosyal ortamlarda daha iyi uyum sağlamasını, akademik başarılarını artırmasını ve genel yaşam kalitesini yükseltmesini sağlar. Ayrıca, ailelerin ve eğitimcilerin üzerindeki stres ve kaygıyı da minimize eder (Simonsen vd., 2022).

İşlevsel İletişim

İşlevsel iletişim, bireylerin ihtiyaçlarını, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde ifade edebilme becerisidir (Volkmer vd., 2020; Ghaemmaghami vd., 2021). İşlevsel iletişim, bireylerin sosyal etkileşimlerde bulunmalarına, toplumsal normlara uygun davranışlar sergilemelerine ve kendi isteklerini başkalarına iletebilmelerine olanak tanır (Hoffman, 2014). Bu iletişim biçimi, bireylerin yaşam kalitesini artırmanın yanı sıra, özellikle çeşitli zorluklar yaşayan çocuklar ve ergenler için kritik bir beceridir.

İşlevsel iletişim, genellikle sözel ve sözsüz iletişim bileşenlerini içerir (Armstrong & Ferguson, 2010). Sözel iletişim, dilin kullanımı üzerine inşa edilmektedir ve düşüncelerin, hislerin ve ihtiyaçların ifade edilmesi için kelimelerin kullanılmasını kapsar. Sözsüz iletişim ise yüz ifadeleri, beden dili ve ses tonunun iletilmesi gibi unsurları içermektedir (McCroskey, 2006). Bu iki bileşen, etkili bir iletişim süreci için bir arada çalışmalıdır. İşlevsel iletişimin önemi, problem davranışların azaltılmasında kendini göstermektedir (Carr & Durand, 1985). Bireyler, ihtiyaç ve isteklerini etkili bir şekilde ifade edemediklerinde, bu durum stres, kaygı ve frustrasyona neden olabilir. Sonuç olarak, birey bu baskının üstesinden gelmek için problem davranışlara yönelme eğiliminde olabilir (Cipani & Morrow, 1992). İşlevsel iletişim becerileri

geliştirmek, bu tür olumsuz davranışların önlenmesine yardımcı olur. Eğitimciler ve terapistler, özellikle zorlu iletişim yollarına sahip bireyler için etkili iletişim stratejileri öğretme şansı bulabilirler (Lynn vd., 2013).

İşlevsel iletişim becerilerinin öğretilmesi, bireylere alternatif iletişim yolları sunmakta ve aynı zamanda sosyal becerilerini geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bir çocuk ihtiyaç duyduğunda bir nesneyi istemek için uygun bir ifade kullanmayı öğrenirse, bu durum onun sosyal becerilerini artırırken, aynı zamanda sorunlu davranışların azalmasını da sağlayabilir (Durand & Carr, 1991).

Problem Davranışların Azaltılmasında İşlevsel İletişim Öğretiminin Önemi

Problem davranış, özellikle çocuklar ve ergenler için sosyal ilişkilerde ve akademik başarıda belirgin sorunlara yol açabilir (Gresham, 2004). İşlevsel iletişim, bu bağlamda önem kazanmaktadır, çünkü bireylere ihtiyaçlarını ve duygularını etkili bir şekilde ifade etme becerisi kazandırmaktadır (Tiger vd., 2008). İşlevsel iletişim, bireylerin isteklerini ve ihtiyaçlarını uygun yollarla iletebilmelerini sağlar (Dunlap vd., 2006). Bireyler, düşüncelerini ve hislerini etkili bir biçimde ifade edebildiklerinde, sosyal etkileşimlerde daha başarılı hale gelirler. Bu durum, problem davranışlarının azalmasına katkıda bulunur (Foxy, 2008).

Problem davranışların azaltılmasına yönelik yapılan araştırmalar, işlevsel iletişimin bu süreçteki rolünü vurgulamaktadır (Durand & Carr, 1991; Wacker vd., 2013). Bireylerin problem davranışlarının arkasındaki nedenlerin anlaşılması ve işlevsel iletişim becerilerinin kazandırılması, olumlu sonuçlar doğurabilmektedir (Luczynski & Hanley, 2013). Çocuklar ve ergenler, temel iletişim becerileri kazandıklarında, bu onların sosyal ve duygusal gelişimlerini destekler; bu sayede, daha az problem davranışı sergileme eğilimine girebilirler (Luczynski & Hanley, 2013; Novik & Podgórecki, 2015).

Bir diğer önemli nokta, işlevsel iletişim öğretiminin, bireylerde öz düzenleme becerileri sağlamasıdır (Whitebread, 2013; Binns vd., 2019). Öz düzenleme, bireylerin kendi duygularını ve davranışlarını kontrol etme yeteneğidir (Baumeister & Vohs, 2004 ;McClelland, 2018). İşlevsel iletişim becerileri geliştiren bireyler, böylece hislerini daha iyi yönetir ve stresli durumlarda uygun tepkiler verebilirler (Sigafos vd., 2007). Öz düzenlemenin artması, problem davranışların azalmasında önemli bir unsur haline gelir (Rhodes vd., 2013; Montroy vd., 2014; Lonigan vd.,2017). Bununla birlikte, işlevsel iletişim öğretiminde kullanılan çeşitli teknikler, bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Rol oynama, grup çalışmaları ve sosyal hikayeler gibi etkinlikler, bireylerin farklı sosyal senaryoları

deneyimlemelerini ve bu durumlarda uygun iletişim stratejileri geliştirmelerini sağlar (Hune & Nelson, 2002). Bu tür uygulamalar, bireylerin kendilerine güven duygularını artırır ve sosyal etkileşimlerde daha etkili hale gelmelerine katkıda bulunur.

Sonuç ve Tartışma

Problem davranışların anlamı ve sonuçları, bireylerin sosyal ilişkilerinde ve akademik başarılarında önemli rol oynamaktadır. Bu davranışların azaltılması için işlevsel iletişim öğretimi gibi yaklaşımlar, bireylerin bu davranışları tanımlamalarına ve uygun sosyal beceriler geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu makalede ele alınan problem davranışların azaltılmasında işlevsel iletişim öğretiminin önemi, eğitim süreçlerinin etkinliğini ve öğrencilerin sosyal gelişimini doğrudan etkilemektedir. İşlevsel iletişim becerileri, bireylerin kendilerini ifade etme, duygularını yönetme ve diğer bireylerle sağlıklı ilişkiler kurma yeteneklerini geliştirmektedir. Bu bağlamda, problem davranışların kaynağını anlamak ve bu davranışları etkili bir şekilde yönetmek için işlevsel iletişim öğretimi vazgeçilmez bir araçtır (Rojas & Abenavoli, 2021).

Problem davranışların tanımlanması ve etkilerinin anlaşılması, özel gereksinimli bireylerin hayat kalitesini artırmak için kritik bir adımdır. İşlevsel iletişim öğretimi bu bağlamda önemli bir araçtır, çünkü bireylerin kendilerini ifade etmelerini ve sosyal etkileşimlerini geliştirmelerini sağlar. Bu sayede, problem davranışların azaltılması ve bireylerin topluma daha uyumlu bir şekilde katılmaları mümkün hale gelir. Araştırmalar göstermektedir ki, işlevsel iletişim geliştiren öğrenciler, sosyal becerilerinde belirgin gelişmeler kaydederken (Sigafos vd., 2008) aynı zamanda empati kurma yetenekleri de artmaktadır (Durlak vd., 2011). Bu durum, öğrencilerin akranlarıyla olan ilişkilerini güçlendirirken, problem davranışların ortaya çıkma olasılığını önemli ölçüde azaltmaktadır. İşlevsel iletişim öğretimi, öğrencilerin duygusal zekalarını artırarak, onların sosyal ortamlarda daha etkili birer birey olmalarını sağlamakla birlikte, sınıf ortamında daha iyi bir öğrenme atmosferi oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Öte yandan, öğretmenlerin de işlevsel iletişim becerilerini geliştirmeleri, eğitim süreçlerini olumlu yönde etkileyen bir diğer önemli unsurdur. Öğretmenlerin, sağlıklı iletişim tekniklerini uygulamaları, öğrencilerle daha güçlü ilişkiler kurmalarını ve eğitim ortamında güven oluşturmalarını desteklemektedir (Brackett & Rivers, 2014).

Sonuç itibarıyla, eğitim ortamlarında problem davranışların azaltılması için işlevsel iletişim öğretimine yönelik sistematik ve süreklilik arz eden bir yaklaşım benimsemek büyük önem taşımaktadır. Okul yöneticileri, öğretmenler ve aileler, bu süreçte işbirliği içinde bulunmalıdır. Eğitim sisteminin bu alandaki ihtiyaçlara cevap verebilmesi için, işlevsel iletişim öğretimi hem

bir müfredat unsuru olarak ele alınmalı hem de uygulamalı olarak hayata geçirilmelidir (Bambacas & Patrickson, 2009). Bireyin ihtiyaç duyduğu iletişim becerilerini geliştirmek, onların sosyal ve duygusal sağlığını desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda problem davranışlarının önlenmesine ve azaltılmasına da yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak, ilgili literatür, problem davranışların azaltılmasında işlevsel iletişim kritik bir önemi olduğunu ortaya koymaktadır.

Kaynakça

Amstad, M., & Müller, C. M. (2020, January). Students' problem behaviors as sources of teacher stress in special needs schools for individuals with intellectual disabilities. In *Frontiers in Education* (Vol. 4, p. 159). Frontiers Media SA.

Ariratana, W., Sirisookslip, S., & Ngang, T. K. (2015). Development of leadership soft skills among educational administrators. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 186, 331-336.

Armstrong, E., & Ferguson, A. (2010). Language, meaning, context, and functional communication. *Aphasiology*, 24(4), 480-496.

Bambacas, M., & Patrickson, M. (2009). Assessment of communication skills in manager selection: Some evidence from Australia. *Journal of Management Development*, 28(2), 109-120.

Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Barnish, M. S., & Barran, S. M. (2020). A systematic review of active group-based dance, singing, music therapy and theatrical interventions for quality of life, functional communication, speech, motor function and cognitive status in people with Parkinson's disease. *BMC neurology*, 20, 1-15.

Baumeister, R. F., & Vohs, K. D. (2004). Self-regulation. *Character strengths and virtues: A handbook and classification*, 499-516.

Bell, J., & Condren, M. (2016). Communication strategies for empowering and protecting children. *The Journal of Pediatric Pharmacology and Therapeutics*, 21(2), 176-184.

Binns, A. V., Hutchinson, L. R., & Cardy, J. O. (2019). The speech-language pathologist's role in supporting the development of self-regulation: A review and tutorial. *Journal of communication disorders*, 78, 1-17.

Brackett, M. A., & Rivers, S. E. (2014). *Transforming students' lives with social and emotional learning*. Phi Delta Kappan.

Carr, E. G., & Durand, V. M. (1985). Reducing behavior problems through functional communication training. *Journal of applied behavior analysis*, 18(2), 111-126.

Carr, E. G., Dunlap, G., Horner, R. H., Koegel, R. L., Turnbull, A. P., Sailor, W., ... & Fox, L. (2002). Positive behavior support: Evolution of an applied science. *Journal of positive behavior interventions*, 4(1), 4-16. ce. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 4(2), 69-75.

Cipani, E., & Morrow, R. (1992). Educational assessment. In *Learning disabilities: Nature, theory, and treatment* (pp. 61-95). New York, NY: Springer New York.

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2003). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *The Teachers College Record*, 105(6), 1095-1100.

Dunlap, G., Ester, T., Langhans, S., & Fox, L. (2006). Functional communication training with toddlers in home environments. *Journal of early intervention*, 28(2), 81-96.

Durand, V. M., & Carr, E. G. (1991). Functional communication training to reduce challenging behavior: Maintenance and application in new settings. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 24(2), 251-264.

Durand, V. M., & Carr, E. G. (1991). Functional communication training to reduce challenging behavior: Maintenance and application in new settings. *Journal of applied behavior analysis*, 24(2), 251-264.

Durand, V. M., & Merges, E. (2001). Functional communication training: A contemporary behavior analytic intervention for problem behaviors. *Focus on autism and other developmental disabilities*, 16(2), 110-119.

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). *The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions*. Child Development.

Elliott, S. N., & Busse, R. T. (1991). Social skills assessment and intervention with children and adolescents: Guidelines for assessment and training procedures. *School Psychology International*, 12(1-2), 63-83.

Foxx, R. M. (2008). Applied behavior analysis treatment of autism: The state of the art. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 17(4), 821-834.

Ghaemmaghani, M., Hanley, G. P., & Jessel, J. (2021). Functional communication training: From efficacy to effectiveness. *Journal of applied behavior analysis*, 54(1), 122-143.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and policy in schools*, 4(3), 221-239.

Hawkins, J. D., Catalano, R. F., & Miller, J. Y. (1992). Risk and protective factors for alcohol and other drug problems in adolescence and early adulthood: Implications for substance abuse prevention. *Psychological Bulletin*, 112(1), 64-105.

Hirvikoski, T., Jonsson, U., Halldner, L., Lundequist, A., de Schipper, E., Nordin, V., & Bölte, S. (2015). A systematic review of social communication and interaction interventions for patients with autism spectrum disorder. *Scandinavian Journal of Child and Adolescent Psychiatry and Psychology*, 3(3), 147-168.

Hoffman, E. M. (2014). Faculty and student relationships: Context matters. *College Teaching*, 62(1), 13-19.

Hune, J. B., & Nelson, C. M. (2002). Effects of teaching a problem-solving strategy on preschool children with problem behavior. *Behavioral Disorders*, 27(3), 185-207.

Lindgren, S., Wacker, D., Schieltz, K., Suess, A., Pelzel, K., Kopelman, T., ... & O'Brien, M. (2020). A randomized controlled trial of functional communication training via telehealth for young children with autism spectrum disorder. *Journal of autism and developmental disorders*, 50, 4449-4462.

Lonigan, C. J., Spiegel, J. A., Goodrich, J. M., Morris, B. M., Osborne, C. M., Lerner, M. D., & Phillips, B. M. (2017). Does preschool self-regulation predict later behavior problems in general or specific problem behaviors?. *Journal of abnormal child psychology*, 45, 1491-1502.

Luczynski, K. C., & Hanley, G. P. (2013). Prevention of problem behavior by teaching functional communication and self-control skills to preschoolers. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 46(2), 355-368.

Luczynski, K. C., & Hanley, G. P. (2013). Prevention of problem behavior by teaching functional communication and self-control skills to preschoolers. *Journal of applied behavior analysis*, 46(2), 355-368.

Luczynski, K. C., & Hanley, G. P. (2013). Prevention of problem behavior by teaching functional communication and self-control skills to preschoolers. *Journal of applied behavior analysis*, 46(2), 355-368.

Lynn, S., Carroll, A., Houghton, S., & Cobham, V. (2013). Peer relations and emotion regulation of children with emotional and behavioural difficulties with and without a developmental disorder. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 18(3), 297-309.

McClelland, M., Geldhof, J., Morrison, F., Gestsdóttir, S., Cameron, C., Bowers, E., ... & Grammer, J. (2018). Self-regulation. *Handbook of life course health development*, 275-298.

McCroskey, J. C. (2015). *An introduction to rhetorical communication*. Boston: Allyn & Bacon.

Montroy, J. J., Bowles, R. P., Skibbe, L. E., & Foster, T. D. (2014). Social skills and problem behaviors as mediators of the relationship between behavioral self-regulation and academic achievement. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(3), 298-309.

Novik, N. N., & Podgórecki, J. (2015). A Model of Developing Communication Skills among Adolescents with Behavioral Problems. *International Journal of Environmental and Science Education*, 10(4), 579-587.

Patterson, G. R. (1982). *Coercive family process*. Eugene: Castalia.

Rhodes, J. D., Colder, C. R., Trucco, E. M., Speidel, C., Hawk Jr, L. W., Lengua, L. J., ... & Wieczorek, W. (2013). The interaction between self-regulation and motivation prospectively predicting problem behavior in adolescence. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 42(5), 681-692.

Rienties, B., & Toetenel, L. (2016). The impact of learning design on student behaviour, satisfaction and performance: A cross-institutional comparison across 151 modules. *Computers in Human Behavior*, 60, 333-341.

Rojas, N. M., & Abenavoli, R. M. (2021). Preschool teacher-child relationships and children's expressive vocabulary skills: The potential mediating role of profiles of children's engagement in the classroom. *Early Childhood Research Quarterly*, 56, 225-235.

Savari, K., Naseri, M., & Savari, Y. (2023). Evaluating the role of perceived stress, social support, and resilience in predicting the quality of life among the parents of disabled children. *International Journal of Disability, Development and Education*, 70(5), 644-658.

Schlosser, R. W., & Sigafos, J. (2006). Augmentative and alternative communication interventions for persons with developmental disabilities: Narrative review of comparative single-subject experimental studies. *Research in developmental disabilities*, 27(1), 1-29.

Shippen, M. E., Simpson, R. G., & Crites, S. A. (2003). A practical guide to functional behavioral assessment. *Teaching Exceptional Children, 35*(5), 36-42.

Sigafoos, J., Schlosser, R. W., Green, V. A., O'Reilly, M., & Lancioni, G. E. (2008). Communication and social skills assessment. *Clinical assessment and intervention for autism spectrum disorders, 165-192*.

Simonsen, B., Freeman, J., Gambino, A. J., Sears, S., Meyer, K., & Hoselton, R. (2022). An exploration of the relationship between PBIS and discipline outcomes for students with disabilities. *Remedial and Special Education, 43*(5), 287-300.

Tiger, J. H., Hanley, G. P., & Bruzek, J. (2008). Functional communication training: A review and practical guide. *Behavior analysis in practice, 1*, 16-23.

Volkmer, A., Spector, A., Meitanis, V., Warren, J. D., & Beeke, S. (2020). Effects of functional communication interventions for people with primary progressive aphasia and their caregivers: A systematic review. *Aging & mental health, 24*(9), 1381-1393.

Wacker, D. P., Lee, J. F., Padilla Dalmau, Y. C., Kopelman, T. G., Lindgren, S. D., Kuhle, J., ... & Waldron, D. B. (2013). Conducting functional communication training via telehealth to reduce the problem behavior of young children with autism. *Journal of developmental and physical disabilities, 25*, 35-48.

Whitebread, D. (2013). Self-regulation in young children: Its characteristics and the role of communication and language in its early development. *Self-regulation and dialogue in primary classrooms, 25-44*.

Wolf, M. M. (1978). Social validity: The case for subjective measurement of behavior and impact of modification. *Journal of Applied Behavior Analysis, 11*(2), 203-214.